

EDİTÖRDEN

Modern sanayi kapitalizminde, teknoloji her zaman önem taşır. Bu önem, teknolojinin emeğin donatılması dolayısıyla üretkenliğinin artırılmasındaki rolünden gelir. Teknoloji, üretim araçları, üretim yöntemleri ve üretim organizasyonu ile ham ve yardımcı maddeler ve diğer üretim girdilerindeki yetkinleştirmelerle içerilmiş olarak bu rolü oynar.

Teknoloji, doğası gereği bir bilgi ve deneyim kategorisidir. Doğayı ve evreni bir bütün olarak kavramayı temel alan, bilimsel uğraşın ortaya koyduğu bulgulara sırtını dayayan teknoloji bu bulgulardan yola çıkarak, doğayı değiştirmenin, maddeyi işlemenin bilgisi ve deneyimi haline dönüşmüştür. Sözün özcesi; teknoloji kendisini doğuran gereksinimlerin, güdülerin doğası gereği, sürekli artan, gelişen, değişen bir bilgi kategorisidir. Bu tarihsel eğilim, günümüzde de sürüp gitmektedir.

Teknolojideki bu trend, herşeyden önce üretimin teknoloji içeriğindeki artma biçiminde kendini ortaya koymaktadır. Teknoloji bu yönü ile bugün, üretimin en önemli girdilerinden biri haline dönüşmüş, bir üretim faktörü olma niteliğini kazanmıştır. Buradaki tehlike ise; bu üretim faktörünün bir diğer üretim faktörüne yani emeğe ikame ediliyor olmasıdır. Teknoloji, emeğin donatılması, dolayısıyla üretkenliğinin artırılması görevinden uzaklaştırılmış ve emek karşısında bir seçenek haline getirilmiştir. Ayrıca günümüzde teknoloji, gelinen aşamada yalnızca "basit" emeğe değil, belli ölçüde "karmaşık" emeğe de diğer bir söylemle beyin gücüne de ikame edilir hale gelmiştir. Ve bunun getirdiği "insansız fabrika" ileri otomasyon kavramının arkasında hemen ortaya çıkmıştır.

"İnsansız fabrikalaşma" belli sanayi dallarında üretim sürecinin belli aşamaları için, yine bugün teknolojik açıdan kullanılabilir! Bazı alanlarda ve bazı dönemlerde bu kavrama denk gelen uygulamaların daha da ileride, diğer sanayi dallarını ve üretim sürecinin bütününe kapsar hale gelmesi son çözümlemede ekonominin kendi kurallarına, dahası toplumsal, siyasi pekçok faktöre bağlı kalacak, bunlar tarafından belirlenecektir. Ama önemli olan "insansız fabrika" ya giden yolun açılmış olmasıdır.

Bir şeyin teknolojik açıdan mümkün hale gelmesi ya da mümkün olacağının görülmesi politik niyetlerle de birleşince; krizlere malzeme olarak kullanılır hale geliyor, fabrikalar insansızlaştırılıyor. Ya da "esneklik" kavramlarıyla da teorize ediliyor, hukuksallaştırılmaya çalışılıyor. Ve en son yerli patronlar tarafından "2002 yılı esneklik yılı olacak" diye Abant' dan haykırışlara sahne olabiliyor. İşverenler ve örgütleri yıllardır hayal ettikleri isteklerini 10 Mart 2002'de bir kez daha açıkça ilan ediyorlar.

İşverenlerin haykırışlarına; 1475 sayılı İş Kanunu'nda değişiklik hazırlayanlar da katkıda bulunuyor: "İş Güvencesi Yasa Tasarısı'nı işverenlerin yanlış anladığını, yasanın hiçbir işverenin işçi çıkartmasına engel olmadığını itiraf ediyorlar".

"Fabrikasız işçi" tanımı şimdilik patronların; istediğinde istediği zaman ve istediği sektörde yine üretimin istedikleri aşamasında "işçisizleştirme" ile kendini gösteriyor.

"Hafif acılar konuşabilir ama derin acılar dilsizdir" sözüne özenircesine sessiz kalan, "öğrenilmiş çaresizlik" içindeki çalışanlar ise; işsiz kalıyor, bolca iş kazası ve meslek hastalığı geçiriyor...

Bir ülke/dünya düşünün ki تنها mezralarından köylerine, kasabalarından ışıklı metropollerine kadar düzeysiz ve taraflı uygulamaların egemen olduğu tercihlere feda ediyor.

Böyle bir atmosferde giydirilmemiş sözcüklerle bir anı değil bir tarihsel süreci dünyanın/muhatapların gözlerinin içine baka baka anlatma cesareti bulan bir dergi olmalıyız diyorsak, sakınlan/saklanan yan eksiktir diyorsak yine bunun da hayatın dışına düşmek olduğunu biliyorsak, gündelik pratik ile gelecek ütopyalar arasındaki ilişkiyi kuracak pozitif dönüştürücü dinamiklerin sadece geçmişten bir hafıza olmasını değil, bugüne ve geleceğe programları ve eylemleri ile bağlanan araçlar olmasını arzuluyorsak ve yine böyle bir sorumluluk bilinci içinde; sözcüklerin örgütlenmesi ile dilin, düşüncenin ve de duyuların, dolayısıyla yaşamın dili olmaya, yaşamın sınırlarını genişleten yanı ile inceliğini koruyup savunarak, mütevazı, bir o kadar da sizlerden alacağı/aldığı güçle sizlerle yol almaya devam edeceğiz.

Dostça selamlar...